

ONDERWIJS

GOED IS NIET GOED GENOEG

KLASJES VOOR SLIMME KINDEREN STROMEN VOL. STEEDS MEER OUDERS WILLEN EEN MIDDELBARE SCHOOL DIE IETS BIJZONDERS TE BIEDEN HEEFT

Voor een groeiende groep ambitieuze ouders is gewoon goed onderwijs niet goed genoeg meer voor hun kind. Daarom kiezen zij steeds vaker voor een bijzondere onderwijsvorm, zoals tweetalig onderwijs, cultuur- of sportklassen en technasia. Het aanbod groeit razendsnel, de vraag ook. 'Je kunt maar beter opvallen.'

Floortje Gunst Foto's Inge van Mill

Het is een welkome afwisseling. Vandaag geen onderuitgezakte studenten in de collegebanken, maar ijverige middelbare scholieren. De docent van de Universiteit Leiden legt de opdracht nog eens duidelijk uit. Stel, Amerika staat op het punt om Iran gewapend binnen te vallen. Wat zou dan het advies zijn aan de minister van Buitenlandse Zaken, Maxime Verhagen? Is dit juridisch geoorloofd?

De vragen van de scholieren verraden niet dat ze zo'n drie jaar jonger zijn dan de gemiddelde student. Eén middag per week volgen ze colleges aan de Universiteit Leiden in het kader van het Pre-University College. Dit initiatief is bedoeld voor slimme vwo 5 en 6 leerlingen. Zij volgen extra vakken bij verschillende faculteiten.

Ouders zijn de afgelopen maanden driftig in de weer geweest om de middelbare school te vinden die het best bij hun kind past. Als het even kan zetten ze in op het vwo. En dan het liefst nog een bijzondere variant. Aanbod is er genoeg. Sterker nog, het breidt zich razendsnel uit. De ene nieuwe opleiding klinkt nog veelbelovender dan de andere.

In 1989 begon één school met tweetalig onderwijs, nu zijn het er meer dan honderd. Ruim 21.000 leerlingen worden er momenteel klaargestoomd tot wereldburgers.

In vier jaar tijd zijn er 27 technasia opgezet. Deze scholen besteden extra aandacht aan techniek en zijn een kweekvijver voor vijfduizend topingenieurs in spe. Zeer slimme kinderen, het schooldiploma nog niet eens op zak, gaan zelfs naar de dichtstbijzijnde universiteit voor heuse colleges, zoals in Leiden.

Wat drijft de ouders van deze slimmeriken? Willen zij simpelweg het beste voor hun kind? Is het de eigen ambitie die ze projecteren op zoon of dochter? Zwichten ze massaal voor marketingtrucs van scholen? Of zijn er nu misschien meer slimme kinderen?

Eén ding is zeker: deze ambitieuze ouders zijn de motor achter de groei van de tandje-hoger-opleidingen. Gewoon goed is niet goed genoeg meer. Hun kinderen moeten bijzon-

der zijn, anders dan de rest. Ze doen er dus alles aan om geen talent onbenut te laten.

Deze eigen ambitie van de ouders wordt nog eens versterkt door ontwikkelingen in de samenleving. Ook die stelt steeds hogere eisen aan scholieren en studenten. Gewoon in de pas lopen is niet meer van deze tijd. Opvallen en uitblinken is nu de norm.

Investeren

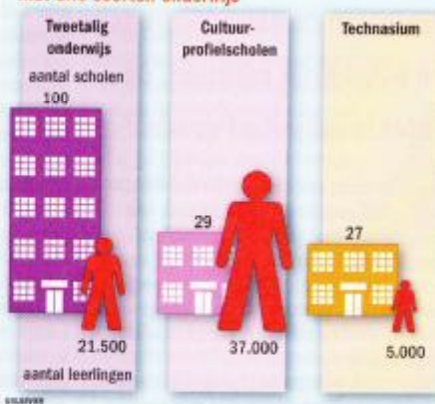
'Hoe vroeger je het talent van een kind ontdekt, hoe beter hij ergens in kan worden,' zegt Maarten Schneider, vader van twee kinderen die beiden tweetalig onderwijs volgen (zie 'Je kunt ze niet dwingen, wel sturen' op pagina 26). Schneider: 'Het is zonde om niet hoog in te zetten. Je kunt veel verder komen met een diploma op zak. Maar daar moet je wel op tijd in investeren.' Zijn vrouw, Edith Schneider, vindt het vooral belangrijk dat haar kinderen 'iets anders' doen dan de massa. 'Ik zeg altijd tegen mijn kinderen dat je ervoor moet zorgen dat je niet de zoveelste in de rij bent. Je kunt maar beter opvallen.'

Andere ouders zijn bang dat hun kind verveeld raakt. Annet Goossens, haar dochter zit in een vwo-plus klas: 'Het laatste jaar op de basisschool was Annemarie echt uitgeleerd. Met de extra vakken die ze nu krijgt, blijft ze gemotiveerd.' Ze stippelen de toekomst van hun kinderen zorgvuldig uit. Een goed cv opbouwen begint al in de tienerjaren met de keuze voor de juiste middelbare school. De slimme klasjes stromen dus vol.

Toch is het statistisch gezien zeer onwaarschijnlijk dat er meer slimme kinderen zijn dan vroeger. Volgens Ton Mooij, bijzon-

Opvallender dan de rest

Met drie soorten onderwijs

‘Nu is hij geen buitenbeentje meer’

HENNIE KLOOTWIJK (46) medewerker Carmelstichting **LUTSKE KLOOTWIJK (48)** alfahulp
Stefan (15) 4de klas gymnasium Plus
Bonhoeffer College Enschede, masterclass UT

‘Eindelijk zit Stefan in een klas met gelijkgestemden,’ zegt Lutske Klootwijk. Op de basisschool liep hij altijd twee klassen voor op de andere kinderen. ‘Hij kon daar zijn ei niet kwijt. We wilden hem geen klas laten overslaan, omdat hij nog zo jong en speels was. Maar het laatste jaar stond hij echt te springen om naar de middelbare school te gaan.’

Ze hebben hem bewust nooit laten testen op hoogbegaafdheid. ‘Dat is zo’n elitaire

term. En wij zijn maar heel gewoon,’ zegt Lutske. Stefan heeft Latijn en Grieks, en doet twee vakken extra buiten het profiel. Op eigen houtje. Hennie Klootwijk: ‘Hij ziet dat de andere kinderen ook wat in hun mars hebben. Hij is niet meer het buitenbeentje. Dat is heel motiverend.’

Hij volgt ook colleges aan de Universiteit Twente (UT). Een docent op school wees Stefan op de masterclass. Lutske: ‘Als hij de kans krijgt alvast op de universiteit rond te kijken, moet hij dat doen. Het staat later mooi op zijn cv. Hij kan laten zien dat hij iets extra’s heeft gedaan tijdens zijn middelbare school. Dat geeft hem een voorsprong, bij solliciteren bijvoorbeeld.’

Hennie: ‘Zo’n masterclass maakt de overstap naar de universiteit makkelijker. Stefan heeft de capaciteiten, dan is het zonde om daar straks niets mee te doen. Je moet de kansen pakken die je hebt.’

Hennie is zelf na de mavo meao gaan doen. Zijn oudere broers en zussen zijn meteen gaan werken na de middelbare school. ‘We hadden het thuis niet breed. Daardoor kwam doorstuderen niet ter sprake,’ zegt Hennie.

Lutske komt uit een gezin met zeven kinderen. Haar ouders hadden een boerderij in Friesland. Na de mavo deed ze de mbo-opleiding kinder- en jeugdverzorging. Lutske: ‘Mijn ouders vonden het belangrijk dat wij een opleiding afmaakten. Wat je later doet, is jouw zorg, zeiden ze, maar dan heb je in elk geval een diploma.’

Bijzonder onderwijs voor slimmeriken

TWEETALIG ONDERWIJS

Onderwijs waarbij het grootste deel van de vakken in een vreemde taal wordt gegeven.

Sinds: **1989**

Aantal scholen: **100**

Aantal leerlingen: **21.500**

LOOT-SCHOLEN

Een programma waarin kinderen hun schoolcarrière kunnen combineren met topsport.

Sinds: **1991**

Aantal scholen: **27**

Aantal leerlingen: **2.500**

JUNIOR COLLEGE UNIVERSITEIT

Een aanvullend lesprogramma op de universiteit. Bestaat in verschillende vormen.

Sinds: **2003**

Aantal scholen: **naar schatting 150**

Aantal leerlingen: **naar schatting 600**

BEGAAFDHEIDSPROFIELSCHOLEN

Speciaal onderwijsprogramma voor begaafde en hoogbegaafde leerlingen.

Sinds: **2004**

Aantal scholen: **23**

Aantal leerlingen: **naar schatting 4.500**

CULTUURPROFIELSCHOLEN

Scholen met veel aandacht voor kunst en cultuur, en speciale klasjes voor toptalenten.

Sinds: **2004**

Aantal scholen: **29**

Aantal leerlingen: **37.000**

TECHNASIUM

Onderwijsvorm waarin de bètavakken centraal staan.

Sinds: **2005**

Aantal scholen: **27**

Aantal leerlingen: **circa 5.000**

VWO-PLUS KLASSEN

Onderwijsstroom die naast het reguliere programma extra vakken en projecten biedt.

Sinds: **onbekend**

Aantal scholen: **onbekend**

Aantal leerlingen: **onbekend**

LEONARDOSCHOLEN

Aangepast onderwijsprogramma voor hoogbegaafde leerlingen.

Sinds: **2008**

Aantal scholen: **7**

Aantal leerlingen: **200**

Bijzondere scholen in uw buurt:
www.elsevier.nl/speciaal

'Niet alleen een marketingtruc'

Het Rijnlands Lyceum Oegstgeest begon in 1993 als een van de eerste scholen met tweetalig onderwijs. Rector John Swieringa (53): 'Het is niet toevallig dat de pioniers van het tweetalig onderwijs scholen waren die al een internationale afdeling hadden. Het Rijnlands Lyceum had die al sinds 1983. Begin jaren negentig kwam er steeds meer vraag van Nederlandse ouders naar Engelstalig onderwijs. Zij zagen dat kinderen met een internationaal diploma wereldwijd met open armen werden ontvangen. Op prestigieuze universiteiten in Amerika en Engeland bijvoorbeeld. Dat wilden zij ook voor hun kinderen.'

'Het besef groeide dat een goede be-

John Swieringa, pionier tweetalig onderwijs

der hoogleraar onderwijstechnologie aan de Open Universiteit Heerlen, haalt 2,5 procent van de bevolking een IQ-score van 130 of hoger, de grens die wordt gehanteerd bij het vaststellen van hoogbegaafdheid. Evenveel als vijftig jaar geleden. Dat betekent dat van de anderhalf miljoen leerlingen in het basisonderwijs er 39.000 hoogbegaafd zijn, gemiddeld één leerling per klas. Het aantal begaafde, maar niet hoogbegaafde leerlingen dat deelneemt aan tweetalig en ander bijzonder onderwijs is minstens even groot. De speciale klasjes bestaan dus niet alleen uit hoogbegaafde kinderen, maar ook uit ambitieuze slimmeriken.

'Dat kinderen steeds slimmer worden, is een optische illusie,' zegt ook Remy Rikers, hoogleraar onderwijspsychologie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. 'We hebben nu alleen betere instrumenten om hoogbegaafdheid, ADHD, dyslexie of PDD-NOS te signaleren. We hebben overal een label voor.' Tot voor kort lag de aandacht vooral bij kinderen met een probleem, nu staan de slimmeriken in de schijnwerpers. Op hun website benadrukken scholen dat er ruimschoots aandacht is voor '(hoog)begaafde' leerlingen.

heersing van het Engels een goede investering is in hun kinderen. Maar er stond een stevig hek om de bestaande internationale afdeling: kinderen werden alleen toegelaten als een van de ouders een buitenlands paspoort had. Een logisch antwoord op de toenemende vraag was tweetalig onderwijs. We hadden de docenten ervoor al in huis.

'Voor de eerste lichter was veel belangstelling, en dat is nog steeds zo. We hadden in het begin de neiging om het tweetalig onderwijs exclusief te maken. Leerlingen moesten wel heel goed zijn om te worden toegelaten. Dat is nu minder. We zien dat als kinderen gemotiveerd zijn, ze een heel eind komen. Natuurlijk moeten ze wel wat in hun mars hebben, maar het exclusieve is er een beetje af.'

'Vanaf het moment dat wij begonnen met de eerste tweetalige klassen, nam de belangstelling van andere scholen voor tweetalig onderwijs toe. Ook van scholen die geen internationale afdeling hadden. In die tijd ontdekten schoolbesturen dat het markttechnisch interessant is om iets exclusiefs aan te bieden. Het werd een manier om elkaar te beconcurreren.'

'Je ziet dat er op het gebied van marketing in het onderwijs allerlei initiatieven komen en gaan. Maar tweetalig onderwijs is een succesvol onderwijstype. Niet alleen een marketingtruc.'

Natuurlijk willen scholen het beste voor deze kinderen. Maar er speelt meer. Uit een rondgang blijkt dat concurrentie een van de belangrijkste motieven is om het aanbod uit te breiden. 'In Zoetermeer zijn vier middelbare scholen. We vissen allemaal in dezelfde vijver,' zegt Henry van der Vegt van het Oranje Nassau College in Zoetermeer. Twee jaar geleden voerde de school vwo-plus in, speciaal voor leerlingen die veel in hun mars hebben. Van der Vegt: 'Een school in de buurt begon met tweetalig vwo. Daar wilden wij iets tegenover zetten. Het gewone is niet meer genoeg.'

Onderscheid

Ook voor het Herman Wesselink College (HWC) in Amstelveen was onderscheid een belangrijk motief voor de invoering van het tweetalig onderwijs zeven jaar geleden. 'Er zijn nog drie andere scholen in de buurt en je moet je toch kunnen onderscheiden,' zegt Annette Koster, conrector van het HWC. 'Met tweetalig onderwijs hebben we de school aantrekkelijker gemaakt.'

Vraag en aanbod versterken elkaar, dus ouders stellen steeds hogere eisen. Op voor-

‘Hij ziet zo meer van de wereld’

THÉRÈSE MOL (48) projectmanager gemeente Tilburg, **STEVEN HOMMERSOM (46)** stedenbouwkundige. **Daan (12)** 1ste klas technasium Jeroen Bosch College Den Bosch

‘Ik vond het belangrijk dat Daan gymnasium ging doen. Hij heeft er de hersens voor en ik merk zelf dagelijks hoeveel plezier ik heb van de kennis van klassieke talen en cultuur,’ zegt Steven Hommersom. Daan doorliep met gemak de basisschool. ‘Hij had een extra uitdaging nodig om te leren werken. Dat heeft hij nooit hoeven doen.’

Het technasium sprak Daan en zijn ouders meteen aan vanwege de aandacht voor techniek en de onderwijsmethode. Thérèse Mol:

‘Hij leert samenwerken en initiatief nemen. Ook ziet hij meer van de wereld door de opdrachten die de technasiumklas doet voor bedrijven, universiteiten en culturele instellingen. Dat is een verrijking.’

Zij en haar man proberen ook thuis de kinderen zo veel mogelijk culturele bagage mee te geven. ‘Dat hoort een beetje bij de opvoeding.’ Voor Thérèse is dat vanzelfsprekend. ‘Ik herinner me de uitstapjes met mijn vader naar musea nog goed.’

‘Cultuur is een referentiekader voor het hele leven,’ zegt Steven. ‘Daar moet je kinderen dus al op jonge leeftijd mee vertrouwd maken.’ Na de middelbare school ging hij, net als zijn vrouw, bouwkunde studeren aan de

Technische Universiteit Eindhoven. Het studentenleven draait niet alleen om het opdoen van kennis, ervaar hij. ‘Door wat je naast je studie doet, zoals bijbaantjes of sport, word je gevormd.’

Voor Thérèse lag het voor de hand dat ze naar de universiteit ging. ‘Daar is nooit over gepraat, het gebeurde gewoon. Na de middelbare school ging je studeren en op kamers.’

‘Als Daan zijn eindexamen heeft gehaald, schoppen we hem ook meteen het huis uit,’ zegt Steven lachend. ‘Hij moet natuurlijk doen wat hij leuk vindt, maar met een goede opleiding kan hij zijn leven inrichten zoals hij zelf wil. Het gaat niet om geld.’ En ook niet om status. Thérèse: ‘Al kunnen wij dat makkelijk zeggen. Je maatschappelijke positie bepaalt toch deels de toekomst van je kinderen. Het is maar net waar je wieg staat.’

'Je kunt ze niet dwingen, wel sturen'

EDITH SCHNEIDER (52) administratief medewerkster **MAARTEN SCHNEIDER (58)** marketingmanager **Berry (17)** en **Lindy (16)** tweetalig vwo 4 en 5 **Herman Wesseling College Amstelveen**

De cijfers van de kinderen moeten in lijn zijn met hun talenten. Als ze negens en tiens kunnen halen, waarom zouden ze dat dan niet doen?' zegt Maarten Schneider. Toen zoon Berry in groep acht zat, is hij met zijn ouders en zus naar drie middelbare scholen gaan kijken. Edith Schneider: 'We zochten naar een bijzondere opleiding voor hem en Lindy. We zagen dat de kinderen slim zijn, en gemotiveerd. Met goed Engels en een internationale oriëntatie kunnen ze later veel meer kanten op. Je bent wel gek als je je tot Nederland beperkt. Dan prijs je jezelf uit de markt. En hoe beter je ergens in bent, hoe makkelijker je later kunt kiezen.'

Maarten: 'Je kunt kinderen niet dwingen, wel sturen. Als je ze loslaat, zijn ze weg. Het is zonde als een kind naar de universiteit had kunnen gaan, maar dat niet doet omdat je als ouder hebt zitten slapen.'

Dat is bij hen niet het geval. Maarten:

'Ik zou het jammer vinden als de kinderen over tien jaar moeten worstelen om een plek in de maatschappij te vinden. Met een goede opleiding kun je de baan kiezen die je wilt. En met een hoger salaris kun je bijvoorbeeld een mooie auto kopen, of een huis. Het gaat niet om het geld, maar een goede financiële positie geeft je meer keuzemogelijkheden.'

Maarten heeft zelf een lange weg afgelegd, voordat hij aan zijn eerste baan begon: van lts, mts, hts tot Nyenrode. 'Op mijn 27ste was ik nog bezig met mijn opleiding, terwijl mijn vrienden huizen en auto's kochten. Het zou goed zijn geweest als mijn vader me wat vaker een schop onder mijn kont had gegeven. Hopelijk hoeven mijn kinderen een minder lange weg af te leggen,' zegt hij.

Edith is na het vwo meteen gaan werken. 'Ik was graag Engels of rechten gaan studeren. Helaas kon dat niet. Mijn vader overleed toen ik eindexamen deed en we hadden het niet zo breed dat ik kon gaan studeren. Toen ik na een paar jaar ander werk wilde gaan doen, merkte ik hoe belangrijk het is goede papieren te hebben.'

lichtingsavonden vragen ze gericht naar de extra opleidingen van de school. Het is moeilijk te zeggen wat er eerst was: de vraag of het aanbod. Maar een feit is dat het aanbod nooit zo hard had kunnen groeien als ouders er geen oren naar hadden gehad.

En die vraag staat niet op zichzelf. Internationaal onderzoek naar de schoolprestaties van leerlingen tussen de 10 en 15 jaar, wijst uit dat de zwakkere leerlingen in Nederland relatief goed presteren, terwijl de bovengemiddelde leerlingen het een stuk minder goed doen.

'We hadden altijd sympathie voor kinderen met een achterstand, maar boden talent weinig uitdaging,' zegt Fons van Wieringen, voorzitter van de Onderwijsraad. 'Nu zien we in dat dat zonde is.' Schiet het huidige onderwijssysteem dan tekort? Nee, zegt Van Wieringen. 'We vonden het alleen tot voor kort niet nodig iets extra's te doen voor slimmeriken.' Differentiatie is volgens hem niet onwenselijk, maar juist een verrijking van het onderwijs. Zolang het toegankelijk blijft voor iedereen en geen gesloten systeem wordt.

Alle ouders willen dat hun kinderen goed terecht komen. En liever nog beter dan zichzelf. 'Deze ambitie is het sterkst bij hoogopgeleide ouders die zelf sociaal zijn gestegen,' zegt Paul de Graaf, hoogleraar sociologie aan de Universiteit Tilburg. 'Zij hebben door middel van het volgen van hoger onderwijs een betere maatschappelijke positie weten te veroveren dan hun eigen ouders. En dat willen ze ook voor hun kinderen.'

De traditionele weg loopt omhoog via het gymnasium. Dat is, zeker in de grote steden, nog steeds een veilige optie. Ouders staan in de rij bij zelfstandige gymnasia om een plekje te veroveren voor zoon of dochter. Ook al heeft het gymnasium nog steeds grote aantrekkingskracht, toch kiezen veel ouders voor een van de nieuwe opleidingen.

Socioloog Don Weenink onderzocht wie voor het tweetalig onderwijs kiest en wie voor het gymnasium. Hij concludeert dat de achtergrond van ouders bepalend is. 'Ouders van gymnasiumleerlingen behoren vaker tot de gevestigde hogere sociale klassen,' zegt Weenink. Zij hebben hogere inkomens en veel culturele bagage. Het gymnasium ligt soms al generaties lang voor de hand.

Weenink: 'Bij tweetalig onderwijs zie je juist een nieuwe, opkomende elite. Zij zijn sociale stijgers uit de bovenklasse, met minder culturele bagage.' Ze hebben minder affiniteit met het gymnasium en zien de meerwaarde van klassieke talen niet. Ze voelen meer voor iets moderns als het technasium of junior college. Deze onderwijsvormen zijn praktisch en onderscheidend, en vooral een probaat middel om status te verwerven.

Behalve dat leveren ze ook gewoon een leuke baan en een goed inkomen op. 'Een opleiding is een goede investering. Het is je

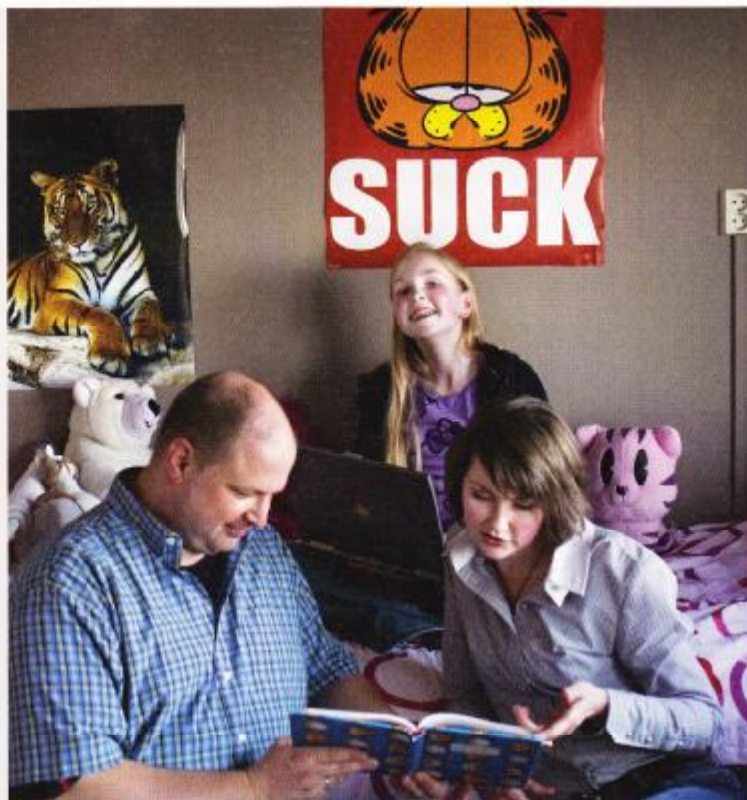
'Het gaat niet om status'

ANNET GOOSSENS (40) administratief medewerkster basisschool **PAUL GOOSSENS (41)** officier marechaussee **Annemarie (12)** 1ste klas vwo Plus **Oranje Nassau College Zoetermeer**

In groep acht van de basisschool was Annemarie echt uitgeleerd. Je moet haar voldoende uitdagen, anders verveelt ze zich,' zegt Annet Goossens. In eerste instantie dachten ze aan het gymnasium. Annet: 'Dat lag qua capaciteiten voor de hand. Maar de klassieke talen spraken Annemarie niet aan.' Dus viel de keuze op atheneum plus. Ze volgt extra vakken, zoals Spaans, ICT-plus en techniek.

Paul Goossens: 'Ik vind het belangrijk dat de kinderen zich breed ontwikkelen. Niet alleen cognitief, maar ook sociaal en creatief. We kunnen het ons financieel veroorloven om ze te laten kijken waar hun talenten en interesses liggen. Vroeger was je een van de velen, nu hebben kinderen de kans om zich persoonlijk te ontwikkelen.'

Voor Annet was dat vroeger niet zo vanzelfsprekend. 'Bij ons thuis waren de financiële mogelijkheden beperkt. Mijn moeder werkte niet. Ik ging als eerste van mijn familie naar de havo. Mijn ouders hebben allebei niet gestudeerd.' Na de middelbare school is Annet fysiotherapie gaan doen. Voor Paul lag het meer voor de hand dat hij ging studeren. Zijn vader is ingenieur en zijn broers hebben ook gestudeerd. Na het vwo heeft hij een opleiding tot officier aan de Koninklijke Militaire Academie gedaan. Paul: 'Mijn vader zei

altijd dat ik iets moest doen met de capaciteiten die ik had. Anders zou ik volgens hem later spijt krijgen. Dat zeg ik nu ook tegen mijn kinderen. Een diploma geeft ze later veel meer kansen om iets voor elkaar te krijgen.

'Het gaat ons niet om status of om geld. We hopen gewoon dat ze straks een baan kunnen kiezen die ze leuk vinden en

waarmee ze iets kunnen betekenen voor de maatschappij. Want je bent er niet alleen voor jezelf.' Annet: 'Ik moest toen ik op de middelbare school zat alles zelf doen. Mijn ouders konden mij niet helpen. Dat kan ik nu wel. Ik kijk af en toe huiswerk na of overhoor Annemarie. Dat stimuleert haar ook weer om hard te werken op school.'

startpositie op de arbeidsmarkt,' zegt Joop Hartog, hoogleraar economie aan de Universiteit van Amsterdam. Hartog: 'De samenleving is transparanter dan vroeger. Men ziet dat je verder komt met goede diploma's. Een dubbeletje hoeft geen dubbeletje meer te blijven, maar kan een kwartje worden.'

Maar volgens socioloog Rianne Kloosterman hebben kinderen van hoogopgeleide ouders nog steeds een forse voorsprong op die van laagopgeleide, omdat ze over het algemeen beter presteren. Kloosterman promoveert onder meer op de vraag hoe het opleidingsniveau van ouders de schoolkeuze beïnvloedt. Uitgangspunt is dat prestaties bepalend zijn voor succes in het onderwijs. Natuurlijk heeft het ene kind meer aangeboren talent dan het andere. Maar, zegt ze, de rol van de omgeving moet niet worden onderschat: kinderen die van jongs af aan worden gestimuleerd hun vaardigheden te ontwikke-

len, zullen het beter doen op school.

Hoogopgeleide ouders hebben nu eenmaal meer financiële mogelijkheden en capaciteiten om te investeren in de ontwikkeling van hun kind. Ze helpen ijverig met huiswerk, zien erop toe dat hun kind af en toe een boek leest, en trakteren zoon of dochter in het weekend op een museum of concert.

Zelfs al zijn de prestaties van kinderen van hoog- en laagopgeleide ouders gelijk, dan komen de eersten toch eerder op havo of vwo terecht. Kloosterman: 'Met het oog op statusbehoud willen hoogopgeleiden hun kinderen per se een goede plek in de maatschappij geven. Ze zullen er dus alles aan doen om hun kinderen op het vwo te krijgen.' Ze schromen niet om bij twijfel over het schooladvies naar de school te stappen of om het advies in de wind te slaan.

Met alle reden: diploma-inflatie. Het aantal hoogopgeleiden is in een kwart eeuw flink

gestegen. In 2007 waren er voor het eerst bijna evenveel hoog- als laagopgeleiden: 29 procent van de bevolking was laag opgeleid, 28 procent hoog. Door diploma-inflatie – het diploma is minder waard geworden door het toegenomen aanbod van hoogopgeleiden – hebben werkgevers meer te kiezen. Dat geeft een impuls tot onderscheiding. En dat kan niet meer met een 'gewoon' vwo-diploma, dus gaan ouders op zoek naar iets beters. Dit verklaart de enorme belangstelling voor exclusieve onderwijsvormen. Schneider: 'Hopelijk belandt de sollicitatiebrief van mijn kinderen straks op een ander stapeltje als ze zien dat ze tweetalig onderwijs deden.'

Zo creëert de groep die zélf kon profiteren van gelijke kansen in het onderwijs, een nieuwe vorm van ongelijkheid. Hoogleraar De Graaf: 'Ouders willen die ongelijkheid. Ze willen dat hun kinderen boven het gemiddelde uitsteken. Dat is hun ambitie.'